

Медичне право. Підручник

Підручник підготовлено на основі законодавства України про охорону здоров'я та практики його застосування.

Складається із 23 розділів, у яких висвітлено: загальні положення медичного права; медичні правовідносини; медична реформа в Україні; правове регулювання фармацевтичної діяльності; договір про надання медичних послуг; правове регулювання трансплантації анатомічних матеріалів людини; донорство крові та її компонентів; інформаційні інноваційні технології у сфері медичного обслуговування; добровільна інформована згода пацієнта; лікарську таємницю; правове регламентування виникнення та припинення життя в контексті здійснення медичного обслуговування; правове регулювання допоміжних репродуктивних технологій та сурогатного материнства; правове регулювання відносин щодо створення та використання біобанків в Україні та ЄС; медичні експертизи; правове регулювання надання психіатричної допомоги; правове регулювання проведення медичних досліджень; дефекти надання медичної допомоги; ятрогенна патологія та її медико-правове значення; медичне страхування; захист прав суб'єктів медичних правовідносин, інших учасників, законних представників, членів сім'ї; юридична відповідальність у сфері охорони здоров'я; міжнародне співробітництво у сфері охорони здоров'я.

Написання та видання підручника «Медичне право» відбулося в рамках наукового проекту молодих вчених «Забезпечення реалізації прав людини четвертого покоління у системі охорони здоров'я» за фінансової підтримки Міністерства освіти і науки України (номер державної реєстрації наукової теми 0119U100270).

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	13
------------------------	-----------

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ МЕДИЧНОГО ПРАВА (С.Г. Стеценко).....	15
--	-----------

1.1. Історичний розвиток медичного права	16
1.2. Поняття медичного права.....	30
1.3. Предмет і метод медичного права	33
1.4. Принципи та функції медичного права України	35
1.5. Система і джерела медичного права.....	38
1.6. Медичне право як навчальна дисципліна і галузь науки	42

РОЗДІЛ 2

МЕДИЧНІ ПРАВОВІДНОСИНИ (С.Б. Булеца, О.І. Харитонов).....	47
--	-----------

2.1. Медичні правовідносини: поняття, ознаки, склад.....	48
2.2. Класифікація медичних правовідносин.....	50
2.3. Суб'єкти медичних правовідносин: поняття та особливості	52
2.4. Об'єкти медичних правовідносин.....	56
2.5. Зміст медичних правовідносин	59
2.6. Підстави виникнення та припинення медичних правовідносин.....	64

РОЗДІЛ 3

МЕДИЧНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ (І.Я. Сенюта)	67
--	-----------

3.1. Нормативне регулювання впровадження медичної реформи в Україні. Нова модель фінансування системи охорони здоров'я в умовах реформи	68
3.2. Реформа первинної медичної допомоги	79
3.3. Реформа вторинної і третинної медичної допомоги.....	89
3.4. Програми державних гарантій медичного обслуговування населення	95

РОЗДІЛ 4

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

(В.М. Пашков)	102
----------------------------	------------

4.1. Поняття та види фармацевтичної діяльності.....	103
4.2. Суб'єкти фармацевтичної діяльності та їх правовий статус.....	109
4.3. Фармацевтична продукція та порядок її обігу	112
4.4. Право патентного захисту фармацевтичної продукції.....	117
4.5. Обіг фальсифікованої фармацевтичної продукції. Притягнення до юридичної відповідальності.....	123
4.6. Повноваження органів державного контролю щодо обігу фармацевтичної продукції	127

РОЗДІЛ 5**МЕДИЧНА ДОПОМОГА ТА МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ**

(Ю.С. Паніна, В.М. Пашков).....	135
---------------------------------	-----

5.1. Правова природа медичної допомоги і медичної послуги. Поняття медичного обслуговування (Ю.С. Паніна).....	135
5.2. Підстави зобов'язань з надання медичної допомоги (Ю.С. Паніна).....	139
5.3. Забезпечення загальнодоступності медичної допомоги (Ю.С. Паніна)	144
5.4. Види медичної допомоги (Ю.С. Паніна)	149
5.5. Правове забезпечення вакцинації населення (В.М. Пашков)	155
5.6. Право на зайняття народною медициною (цілительством) (В.М. Пашков)	159

РОЗДІЛ 6**ДОГОВІР ПРО НАДАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ**

(Р.А. Майданик)	163
-----------------------	-----

6.1. Класифікація договорів у сфері медицини.....	163
6.2. Поняття договору про надання медичних послуг	164
6.3. Юридична природа, особливості виконання зобов'язань з договору про надання медичних послуг.....	165
6.4. Види договорів про надання медичних послуг	167
6.5. Набрання чинності і порядок укладення договору про надання медичних послуг	168
6.6. Елементи договору про надання медичних послуг	169
6.7. Цивільно-правова відповідальність за неналежне виконання договору про надання медичних послуг	179

РОЗДІЛ 7**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ АНАТОМІЧНИХ**

МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ (В.І. Пішма).....	184
--	------------

7.1. Загальні принципи правового регулювання трансплантації.....	185
7.2. Сучасна нормативно-правова база трансплантації анатомічних матеріалів	191
7.3. Донор, реципієнт та трансплант-координатор	202
7.4. Державні інформаційні системи трансплантації.....	206
7.5. Співвідношення понять «презумпція згоди» та «презумпція незгоди» при трансплантації.....	207
7.6. Трансплантація анатомічних матеріалів з використанням трупних трансплантатів.....	211
7.7. Право особи на фізичну (тілесну) недоторканність	215
7.8. Посмертне донорство. Особливості надання згоди	217
7.9. Право донора і реципієнта на отримання певних гарантій у зв'язку з майбутнім оперативним втручанням	219

РОЗДІЛ 8**ДОНОРСТВО КРОВІ ТА ЇЇ КОМПОНЕНТІВ (Ю.І. Фетько).....221**

- 8.1. Поняття донорства крові та її компонентів.....222
- 8.2. Права, обов'язки донора, гарантії та пільги, які надаються йому.....226
- 8.3. Організація донорства крові та її компонентів231
- 8.4. Відповідальність за порушення законодавства про донорство крові та її компонентів236

РОЗДІЛ 9**ІНФОРМАЦІЙНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ (С.Б. Булеца, А.В. Стойка, Я.О. Триньова)241**

- 9.1. Віртуальна реальність в медицині (С.Б. Булеца, А.В. Стойка)241
 - 9.1.1. Поняття та правова природа технологій віртуальної реальності241
 - 9.1.2. Цифрова терапія.....250
 - 9.1.3. Віртуальна реальність в психотерапії.....255
- 9.2. Неімерсивні технології в медицині (С.Б. Булеца, А.В. Стойка)258
 - 9.2.1. Доповнена реальність.....258
 - 9.2.2. Роботизована хірургія.....262
- 9.3. Штучний інтелект в медицині. 3D-біопринтинг (С.Б. Булеца, А.В. Стойка).....264
- 9.4. Проблеми правового врегулювання нанотехнологій (Я.О. Триньова).....277

РОЗДІЛ 10**ДОБРОВІЛЬНА ІНФОРМОВАНА ЗГОДА ПАЦІЄНТА (Р.Ю. Гревцова)288**

- 10.1. Інформована згода пацієнта щодо надання медичної допомоги: поняття та види.....288
- 10.2. Умови (критерії) правомірності інформованої згоди.....292
- 10.3. Форми вираження та способи закріплення інформованої згоди299
- 10.4. Здійснення медичного втручання без згоди пацієнта. Відмова від медичного втручання.....304

РОЗДІЛ 11**ЛІКАРСЬКА ТАЄМНИЦЯ (С.Б. Булеца).....307**

- 11.1. Історія розвитку інституту лікарської таємниці308
- 11.2. Поняття, предмет та особливості лікарської таємниці.....312
- 11.3. Право на таємницю про стан здоров'я та лікарська таємниця для пацієнтів314
- 11.4. Суб'єкти збереження та об'єкт лікарської таємниці.....316
- 11.5. Правомірність розголошення лікарської таємниці та відповідальність за незаконне розголошення322
- 11.6. Право на надання інформації про пацієнта без його згоди чи згоди його законного представника.....324

11.7. Збереження лікарської таємниці після смерті пацієнта	334
11.8. Інформаційні технології в системі охорони здоров'я при захисті лікарської таємниці.....	337

РОЗДІЛ 12

ПРАВОВЕ РЕГЛАМЕНТУВАННЯ ВИНИКНЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ЖИТТЯ В КОНТЕКСТІ ЗДІЙСНЕННЯ МЕДИЧНОГО

ОБСЛУГОВУВАННЯ (Я.О. Триньова)	341
12.1 Походження біоетики та її сутність	341
12.1.1. Походження терміна	341
12.1.2. Видатні вчені, які розвивали біоетику	342
12.1.3. Сучасне розуміння біоетики	346
12.1.4. Визначення та види біоетики	347
12.1.5. Правові джерела глобальної біоетики	349
12.1.6. Принципи біоетики.....	350
12.1.7. Співвідношення глобальної біоетики з природнім правом	352
12.2. Встановлення початку правового забезпечення життя людини	353
12.3. Право людини щодо припинення її життя на прохання (евтаназія, ортотаназія, самогубство, асистоване лікарем (САЛ)).....	360
12.4. Проблеми правового врегулювання генної інженерії (клонування, химери)	373
12.5. Правове врегулювання стерилізації	385

РОЗДІЛ 13

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОПОМІЖНИХ РЕПРОДУКТИВНИХ

ТЕХНОЛОГІЙ ТА СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА (М.В. Менджул)	389
---	------------

13.1. Поняття допоміжних репродуктивних технологій та їх види	390
13.2. Правові засади донації репродуктивних клітин	394
13.3. Правове регулювання процедури запліднення in vitro	400
13.4. Сурогатне материнство: поняття, умови та правові засади	405
13.5. Договір сурогатного материнства: особливості та відповідальність за порушення.....	408
13.6. Особливості застосування сурогатного материнства для іноземців	413

РОЗДІЛ 14

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ЩОДО СТВОРЕННЯ ТА

ВИКОРИСТАННЯ БІОБАНКІВ В УКРАЇНІ ТА ЄС (Н.М. Квім).....	417
--	------------

14.1. Поняття біобанку	418
14.2. Законодавство України та норми міжнародного права у сфері створення та використання біобанків	425
14.3. Вплив права ЄС на регулювання відносин щодо створення та використання біобанків в Україні.....	431

РОЗДІЛ 15**МЕДИЧНІ ЕКСПЕРТИЗИ (В.В. Валах).....438**

- 15.1. Медична експертиза та контроль якості медичної допомоги за законодавством України.....438
- 15.2. Медико-соціальна експертиза втрати працездатності446
- 15.3. Військово-лікарська експертиза.....455
- 15.4. Судово-медична експертиза.....465
- 15.5. Судово-психіатрична експертиза475

РОЗДІЛ 16**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ ПСИХІАТРИЧНОЇ ДОПОМОГИ****(В.С. Гербут).....483**

- 16.1. Поняття та особливості психіатричної допомоги484
- 16.2. Види психіатричної допомоги, підстави та порядок її надання.....487
- 16.3. Забезпечення прав осіб при наданні психіатричної допомоги491
- 16.4. Контроль і нагляд за діяльністю з надання психіатричної допомоги494

РОЗДІЛ 17**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ МЕДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ****(М.В. Менджул, Н.М. Квіт)497**

- 17.1. Міжнародні стандарти у сфері медичних досліджень (М.В. Менджул)498
- 17.2. Правові засади проведення медичних (клінічних) експериментів в Україні (М.В. Менджул)506
- 17.3. Умови правомірності проведення медичних експериментів за участі людини (М.В. Менджул)513
- 17.4. Ембріон як об'єкт дослідницької діяльності (Н.М. Квіт)515

РОЗДІЛ 18**ДЕФЕКТИ НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ****(С.О. Болдіжар)519**

- 18.1. Дефекти надання медичної допомоги: поняття та критерії класифікації520
- 18.2. Юридична оцінка несприятливих результатів лікування хворих.....525
- 18.3. Характеристика дефектів догоспітального періоду, дефекти амбулаторного періоду, дефекти стаціонарного лікування529
- 18.4. Особливості дефектів лікування, дефектів профілактики, дефектів діагностики, дефектів реабілітації.....533
- 18.5. Лікарська помилка та нещасний випадок.....537

РОЗДІЛ 19**ЯТРОГЕННА ПАТОЛОГІЯ ТА ЇЇ МЕДИКО-ПРАВОВЕ ЗНАЧЕННЯ***(С.Б. Булеца, О.А. Пушкаренко)*544

- 19.1. Поняття і основні причини виникнення ятрогеній: суб'єктивні та об'єктивні фактори, їх профілактика *(С.Б. Булеца)*545
- 19.2. Класифікація ятрогеній. Місце ятрогенної патології при несприятливому результаті медичних втручань *(О.А. Пушкаренко)*547
- 19.3. Правові проблеми ятрогеній. Дефекти надання медичної допомоги *(С.Б. Булеца)*551

РОЗДІЛ 20**МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ** *(В.Ю. Стеценко)*554

- 20.1. Поняття та види медичного страхування555
- 20.2. Загальні засади нормативно-правового забезпечення медичного страхування в Україні560
- 20.3. Добровільне медичне страхування563
- 20.4. Обов'язкове медичне страхування та перспективи його запровадження в Україні568

РОЗДІЛ 21**ЗАХИСТ ПРАВ СУБ'ЄКТІВ МЕДИЧНИХ ПРАВОВІДНОСИН, ІНШИХ УЧАСНИКІВ, ЗАКОННИХ ПРЕДСТАВНИКІВ, ЧЛЕНІВ СІМ'Ї***(В.В. Заборовський, І.Я. Сенюта, Х.Я. Терешко)*572

- 21.1. Юридичний конфлікт як підстава для захисту *(В.В. Заборовський)*573
- 21.2. Процедури і механізми захисту прав суб'єктів медичних правовідносин *(В.В. Заборовський)*579
- 21.3. Досудовий рівень захисту *(В.В. Заборовський)*585
- 21.4. Судовий спосіб захисту *(І.Я. Сенюта)*602
- 21.5. Медіація як форма захисту *(І.Я. Сенюта)*617
- 21.6. Захист персональних даних *(Х.Я. Терешко)*625

РОЗДІЛ 22**ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я***(С.Б. Булеца, Р.Ю. Гревцова, М.В. Менджул)*639

- 22.1. Цивільно-правова відповідальність у сфері охорони здоров'я *(С.Б. Булеца)*640
- 22.2. Кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я *(Р.Ю. Гревцова)*653
- 22.3. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я *(Р.Ю. Гревцова)*663
- 22.4. Дисциплінарна відповідальність медичних працівників *(М.В. Менджул)*669

РОЗДІЛ 23**МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

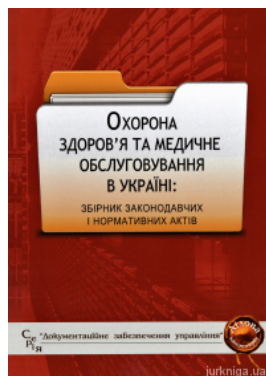
(Л.М. Дешко, О.Ю. Кашинцева, В.М. Пашков)673

23.1. Становлення та розвиток міжнародного співробітництва держав у сфері охорони здоров'я (Л.М. Дешко)	674
23.2. Нормативно-правовий механізм співробітництва держав у сфері охорони здоров'я (Л.М. Дешко)	686
23.3. Міжурядові організації в організаційно-правовому механізмі міжнародного співробітництва держав у сфері охорони здоров'я (Л.М. Дешко)	694
23.4. Роль міжнародних неурядових організацій у забезпеченні міжнародного співробітництва держав у сфері охорони здоров'я (Л.М. Дешко)	701
23.5. Інтелектуальна власність в медичній сфері відповідно до Угоди ТРІПС (О.Ю. Кашинцева)	703
23.6. Правове регулювання медичного туризму (В.М. Пашков)	714

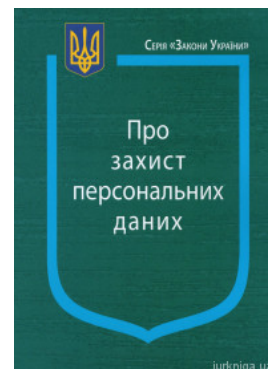
Книги, які можуть вас зацікавити

Науково-практичний
коментар до Закону
України "Основи
законодавства України
про охорону здоров'я"

Охорона здоров'я та
медичне
обслуговування в
Україні: збірник
законодавчих і
нормативних актів

Закон України "Про
захист персональних
даних"

Закони України "Про
інформацію", "Про
доступ до публічної
інформації"

Основи ІТ-права

Кодекс законів про
працю України. Алерта

Перейти до галузі права
Медичне право

Перейти на сайт →